

De Proostkoerier

Dorpsstraat Mijdrecht omstreeks 1905

De Proostkoerier

INHOUDSOPGAVE:

Inhoudsopgave	pag.	1
Nieuwjaarswens	"	2
Van de Voorzitter	"	3
Schenking Rabobank Mijdrecht	"	4
Ontsluiting van de Hoeken (II).	"	5
Water.. .gemalen (III slot).....	"	11
Prentbriefkaarten Vinkeveen	"	15
Ambtsketens	"	19
Archeologie.....	"	24
Paleografie	"	26
Ons ziekenhuis / Nieuwe leden	"	27
Jaarverslag 1991	"	28
Polderexpress / Nieuwjaarsbijeenkomst	"	29
Van de secretaris	"	30

Redactie commissie:

LClaassen, Th. De Schrijver en F.J. de Wit

Redactieadres:

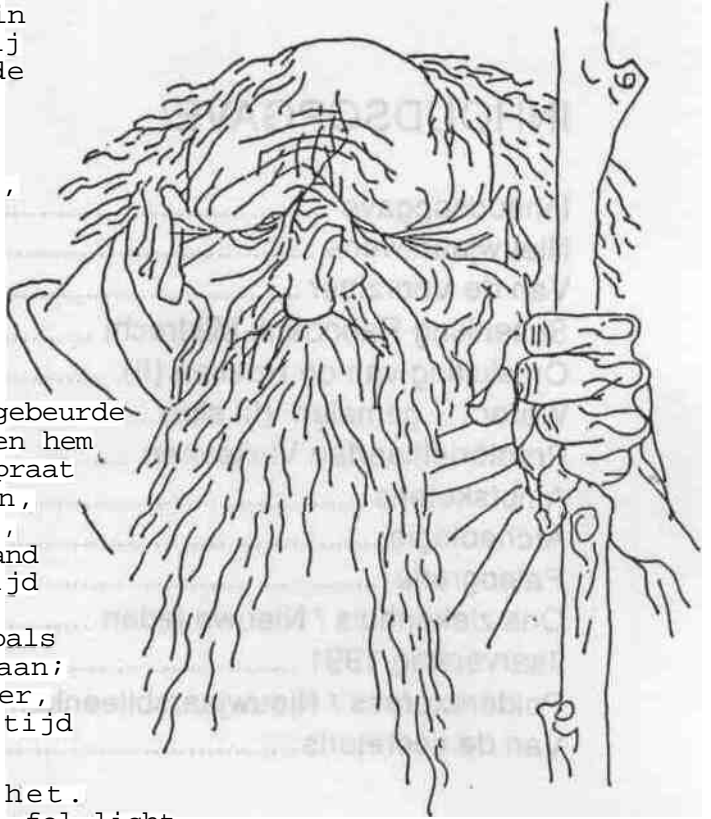
L.Claassen
Pr. Margrietlaan 54
3641 HE Mijdrecht
tel.:02979-83512

7e jaargang no. 4 - dec. 1992

OUDEJAARS DAG

Langzaam stak hij het dorpsplein over. Hoe laat zou het zijn? Hij keek op de klok van de Hervormde kerk: vijf voor twaalf!

Overall om hem heen was vreugde, lachen - gieren - brullen. Een donderslag ontplofte achter hem, ja ja, ik ga al bromde de oude man; maar niemand lette nog op hem. Dat was wel eens anders geweest toen hij verleden jaar om dezelfde tijd in het dorp kwam. Maar ja. . . . toen was hij nog jong en sterk; er was inmiddels ook heel wat gebeurde. Zijn vader had het toen al tegen hem gezegd: mensen, jonge mensen, praat me er niet van. Jachten en jagen, geen tijd, veel geld, nieuw dit, nieuw dat. Nee, ze wilden niemand meer kennen, zelfs hem Vader Tijd niet meer! Hij had ze nog zo proberen te waarschuwen, net zoals zijn voorvaderen dat hadden gedaan; maar nee hoor alles moest sneller, terwijl hij zich steeds aan de tijd hield.

Hij moest nog even. O, daar was het. Massa's mensen verdrongen zich, fel licht scheen naar buiten, de klok sloeg twaalf slagen en nu zag hij hem: groot, jong en sterk. Iedereen schudde hem de hand, dat moest - dat hadden ze hem ook gedaan. Maar niemand zag hem blijkbaar! De donderslagen ontploften, terwijl hij het dorp uit liep. Alvorens in het niets op te lossen, moest hij nog een daad vervullen} namelijk namens het bestuur van de historische vereniging alle leden en begunstigers een

V O O R S P O E D I G 1 9 9 3

toe te wensen.

Het licht bescheen zijn oude rug, de mensen zouden het nooit begrijpen, doch hij kon het weten, want hij had de tijd niet meer!

Dees

VAN DE VOORZITTER

GEMEENTE ARCHIVARIS

Vanaf deze plaats wil ik allereerst ons medelid de heer A. Hagen van harte gelukwensen met het feit dat hij kortgeleden met succes de opleiding tot Middelbaar Archiefambtenaar aan de Rijksarchiefschool te 's-Gravenhage heeft afgerond. In de december-vergadering van de raad der gemeente De Ronden Venen zal hij met ingang van 1 januari 1993 worden benoemd tot gemeente-archivaris.

Het is verheugend, dat het beheer van de overheidsarchieven op korte termijn in vakbekwame handen komt. Na het gereedkomen van de uitbreiding van het gemeentehuis in Mijdrecht (hopelijk medio augustus 1993) zal voor het archief afzonderlijke ruimte beschikbaar komen, zodat onderzoekers in alle rust hun werk kunnen doen en daarbij deskundige begeleiding kunnen ontvangen. Tot die tijd geniet de heer Hagen nog gastvrijheid bij het streekarchief te Woerden, waar hij de beschikking heeft over de oude archieven van Wilnis en Vinkeveen en Waverveen. Het archief van Mijdrecht is tijdelijk op een andere plaats ondergebracht en minder goed consulteerbaar. Overigens is de heer Hagen telefonisch op het streekarchief te Woerden bereikbaar onder nummer 03480 - 28350/28352. Het archief is gevestigd in het stadskantoor van Woerden, Meeuwenlaan 1.

OPGRAVINGEN

Het is onze vereniging gelukt, mede dankzij de grote inspanningen van ons bestuurslid Wilma Raadsveld, op een tweetal lokaties in de dorpskern van Mijdrecht opgravingen te doen. De medewerking die wij van de grondeigenaren en de gemeente kregen is voorbeeldig. De grote belangstelling van de bevolking was bemoedigend en de ondersteuning van de Rijksdienst voor het Archeologisch Bodemonderzoek was inspirerend. De beide lokaties zowel "Kockmann" in de Dorpsstraat als het "Schoolhuis" in de Kerkstraat waren veelbelovend maar uiteindelijk ontstond geen nieuw beeld van de oorsprong van het dorp. Als alle vondsten zijn geanalyseerd zal over de uitkomsten in dit blad nader worden bericht.

VEENMUSEUM

Met het bestuur van de Stichting Op Hoop van Zegen, die het Veenmuseum in Vinkeveen beheert, is overeenstemming bereikt over de wijze waarop binnenkort verder zal worden gesproken. In goed overleg tussen de beide besturen zal worden getracht een directie te installeren, die met medewerking van vrijwilligers het museum zal gaan beheren. De problematiek die hierbij naar voren komt en de bestuurlijke structuren die daarvoor moeten worden opgezet zullen onderwerp van gesprek zijn.

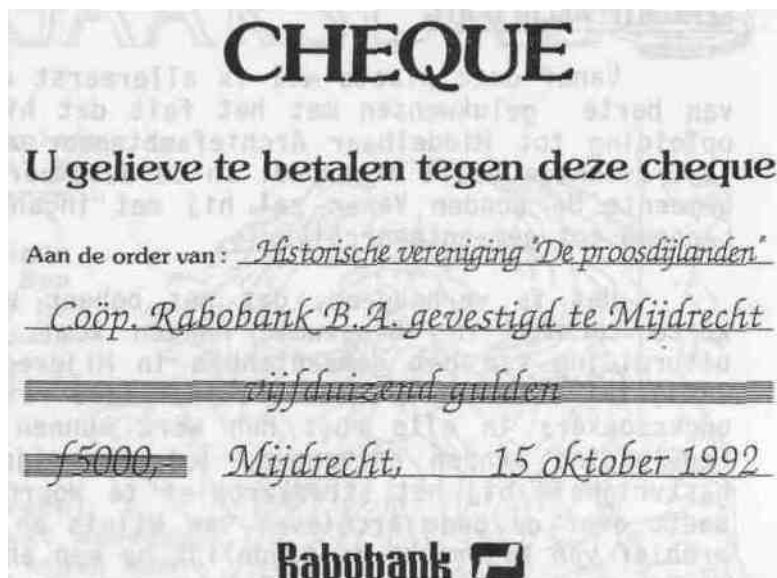
NIEUWJAARSBIJeenKOMST

Zoals elders in dit blad is vermeld zal op woensdag 13 januari 1993 de nieuwjaarsbijeenkomst van onze vereniging worden gehouden in "Het Prinsenhuis" te Mijdrecht. Ik nodig alle leden uit deze bijeenkomst bij te wonen. Tijdens die bijeenkomst zal de heer H. W. Rademaker te Mijdrecht zijn diaserie over De Hoef tonen.

De voorzitter,
P.C. Grundmann

OPENING NIEUWE RABOBANK IN MIJDRECHT

Als je als voorzitter van een vereniging vereerd wordt om de opening van een nieuw gebouw van een belangrijke financiële instelling in de gemeente bij te wonen en je krijgt de nevenstaande cheque aangeboden, dan ben je verrast en moet je een dankwoord uitspreken maar tevens iets zeggen over de wijze waarop je meent dat een dergelijk groot bedrag moet worden besteed. Ik heb tijdens de feestelijke opening o.a. het volgende tot het bestuur van de Rabobank gezegd:

Wij voelen ons als Historische Vereniging als iemand die niet jarig is maar toch een geschenk ontvangt. Maar ook als iemand die voor zijn werk waardering heeft gekregen. Wij zijn met ons verenigingwerk opgevallen en hebben het vertrouwen gekregen van uw bank.

De doelstelling van onze vereniging is het beoefenen van de plaatselijke en regionale historie. Wij trachten dit te doen door publicaties, tentoonstellingen en dergelijke. De beste wijze om de geschiedenis van dorp en streek naar voren te brengen is het zichtbaar maken. Wij proberen de geschiedenis handen en voeten te geven door middel van visualisering. Deze streek is arm aan zichtbare historie. We bezitten weinig of geen monumenten en op het terrein van musea of oudheidskamers is alleen het Veenmuseum aanwezig. Uw schenking van vandaag willen wij aan een doel besteden dat hiermede verband houdt dat ik nu ga noemen :

HET ZICHTBAAR MAKEN VAN ONS ALLER CULTURELE ERFGOED

Wij zijn verheugd en zeer dankbaar dat u bij de heropening van uw vergrote en gemoderniseerde bankgebouw aan onze bescheiden vereniging heeft gedacht. Het is een grote stimulans om te weten dat het bestuur van de Rabobank financieel en ook moreel achter ons staat.

Wij hopen dat ook andere instellingen en bedrijven maar vooral ook de plaatselijke overheid dit voorbeeld zullen volgen en zich willen inzetten voor het zichtbaar maken van de geschiedenis van het gebied waarin wij wonen en werken. Wij beschouwen uw schenking als een uitdaging en die uitdaging nemen wij gaarne aan.

Een speciaal woord van dank aan de bestuursvoorzitter de heer A. E. Straathof en aan de directeur van de Rabobank de heer G. Waning is mijns inziens hier op zijn plaats .

P. C. Grundmann.

DE ONTSLUITING VAN DE HOEKEN II

DE HOEK VAN WESTVEEN.

De situatie omstreeks 1900.

De polder Westveen is gelegen in het zuidwestelijk deel van de voormalige gemeente Wilm's en maakt onderdeel uit van de buurtschap Woerdense Verlaat. Bij de gemeentelijke herindeling is dit gebied dat historisch deel uit maakt van de Proosdijlanden helaas overgegaan naar de provincie Zuid-Holland.

Vele eeuwen was vervoer over land in onze gebieden, zeker van zware vrachten, vrijwel onmogelijk. Het transport van agrarische producten geschiedde geheel over water. Op de dijken die de polders omsloten waren geen wegen aangelegd. Een goed verharde weg, zoals thans op de Amstelkade aanwezig is, bestond niet. Het ontbrak zelfs aan een jaagpad langs de vaarweg de Kromme Mijdrecht; er was slechts een smalle graskade. De burgemeester van Wilnis antwoordde in 1815 bij het in deel I genoemde onderzoek op de vraag welke rivieren, vaarten of kanalen van een jaagpad waren voorzien als volgt:

"Wilnis met haar buytenste aan de Amstel grenzende,
"heeft aldaar slegts een gewoone polderkade, waar-
langs de vaartuygen door menschen getrokken werden,
"doch geen jaagpad."

De Amstelkade die rond de eeuwwisseling nog Westveensche kade werd genoemd was dus onbegaanbaar voor zwaarder verkeer en eindigde bovendien daar waar de verlengde Heinoomvaart uitmondt in de Kromme Mijdrecht. De weg liep dood! Sinds de ontginningen en het graven van afwateringskanalen in de middeleeuwen was hier een zogenaamde hoek ontstaan: **"de Hoek van Westveen"**.

Ook in dit gebied, hoewel afgesloten en eenzaam, stond de tijd niet stil. Door de eerdergenoemde verbeterde ontwatering waren de mogelijkheden voor de agrarische bedrijfsvoering aanmerkelijk verbeterd en ontstond de behoefte aan meer en beter vervoer. De melkveehouderij beschikte om hun product melk te verduurzamen in die tijd slechts over twee mogelijkheden n. 1 . het maken van kaas en van boter. Er waren nog geen melkfabrieken en de melk werd op het bedrijf zelf verwerkt. De eindproducten werden verhandeld. Vooral kaas werd, gezien de hoge kwaliteit en de goede houdbaarheid een gewild product, zodat in de centrumgemeenten in de omgeving in het laatste kwart van de vorige eeuw kaasmarkten ontstonden. Voor de boeren langs de Amstelkade waren de wekelijkse kaasmarkten van Woerden en Bodegraven interessant.

Maar ook andere maatschappelijke ontwikkelingen deden hun invloed gelden. De aanwonenden van de weg die we nu de Amstelkade noemen waren kerkelijk aangesloten bij de Nederlandse Hervormde Kerk in het oude Noordse dorp en bij de Rooms-Katholieke Kerk in Noorden. Voor de kerkgang moest men derhalve altijd overvaren. Ook de scholen waren aan de andere zijde van het water gevestigd. Door de invoering van de leerplicht in 1900 was daarnaast het schoolbezoek toegenomen. De kinderen moesten naast de vele kilometers die werden gelopen ook nog dagelijks tweemaal de gevaarlijke oversteek over de Kromme Mijdrecht maken.

Door dit alles was er een onhoudbare toestand ontstaan die schreeuwde om een oplossing. Van de overheden, de gemeente Wilnis, het Hoogheemraadschap Amstelland, het Grootwaterschap de Ronde Veenen en het Waterschap Westveen, die dit gebied bestuurden namen niet de hoog nodige initiatieven. De bewoners waren dus op zichzelf aangewezen en zij namen zelf het heft in handen.

Het verzoekschrift.

Aktie voeren was in de tijd waarover we spreken nog geen gemeengoed. Het is daarom opmerkelijk dat de bewoners van de Amstelkade elkaar vonden in hun gemeenschappelijk belang en dit door middel van een handtekeningen-aktie aan het gemeentebestuur van Wilm's kenbaar maakten. Zij deden in hun brief van 21 november 1905 een beroep op krachtige medewerking van de gemeente en lanceren reeds een voorstel tot oplossing van de problemen. Het eerste deel van de brief luidt als volgt:

Heeren Burgemeester
Wethouders en Beden van den Raad
der Gemeente Wilnis
Edelachtbare Heeren!

Geven met den meesten eerbied
te kennen, de ondergetekenden, allen inwo-
ners Uwer Gemeente, en woonachtig aan de
Westveensche Kade;

dat zij bescheiden onder Uwe aandacht
brengen hoe ongeriefelijk zij zitten, en met
hoeveel bezwaren zij voortdurend te kampen
hebben, om hunne produkten, vee enz. te ver-
voeren en ter markt te brengen. Steeds moeten
zij den vorigen dag reeds hunne kaas naar
het Woerdensche Verlaat brengen, daar een nacht
omkeerd laten, om daarna den volgenden
morgen, te kunnen gaan afleveren.

Groot ongerief onderwinden zij zo menig-
maal in den winter, wanneer het ijs te dik is
om te varen, en zij er ook niet over kunnen.

dat aan al deze bezwaren kan tege-
moet gekomen worden, wanneer de Kade van
af de Sluitkade berijdbaar kon worden
gemaakt tot het Woerdensche Verlaat met
een brug of pont aan den Hoek van Westveen!

De ondertekening vermeldt de volgende zeventien namen :

W. de Jong Pz	J. Korrel	J. Hogendoorn
C.A. van der Kraan	6. Bosman	J. Kistemaker
Wde P. de Jong	N.A. v.d. Wijngaard	N. Baars
M. van der Hoeve	G. van Selm	H. Baars
A. van 't Riet	M. Hoogendoorn	M. de Groot
A. Looij	J. van 't Riet	

Op N. Baars na zijn het allen bewoners van de Amstelkade.

De brief wordt op 5 december 1905 op het gemeentehuis ontvangen en bur-gemeester Fernhout brengt hem reeds in de raadsvergadering van die zelfde dag ter tafel. Hij wordt ter verdere behandeling in handen gesteld van burgemeester en wethouders. Deze snelle besluitvorming geeft hoop op een snelle op-lossing maar het zal nog lang duren voor een betaalbaar alternatief zal zijn gerealiseerd want het probleem komt eerst in de vergadering van de raad van 21 december 1906 weer ter sprake om . . . . . te worden doorverwezen naar de vergadering van 27 maart 1907.

Drietal plannen.

Intern wordt er echter intussen niet stil gezeten. Burgemeester en wethouders geven de gemeente-opzichter de heer J. Brouwer opdracht een plan te ontwikkelen. Op 21 mei 1906 dient Brouwer een rapport in waarin hij een drietal plannen naar voren brengt.

Plan A. Het aanleggen van een pontveer over de Kromme Mijdrecht tegenover de wipwatermolen met een verbindingsweg in westelijke richting over het land van N. Baars naar de Uitweg; kosten f 4.306,50.

Plan B. Het aanleggen van een pontveer over de Kromme Mijdrecht op de zelfde plaats maar met de aanleg van een weg in zuidelijke richting over de kade van Groot-Westveen tot aan de Korte Meent (dus over de huidige Westveensekade); de kosten be-f 6.620,-.

Plan C. Het aanleggen van een pontveer over de Heinoomsvaart aan de Hoek van Westveen van de kade van het Grootwaterschap de Ronde Veenen naar de kade van het Waterschap Klein Westveen en de aanleg van een weg over laatstgenoemde kade in zuidelijke richting naar de Lange Meent; kosten f 7.645,-.

In de plannen A en B ken de bediening van het veer kunnen worden verzorgd door de molenaar. In geval van plan C moest een woning worden gebouwd nabij het pontveer.

Na het indienen van de plannen gebeurt er op het terrein van de besluitvorming vrijwel niets. Er wordt wel gesproken met grondeigenaren en eventuele bedieners van het veer, maar tot een besluit voor welk plan zal worden gekozen komt het niet hoewel over de plannen A en B in een later stadium niet meer wordt gesproken. Aan het plan C wordt nog het alternatief van de bouw van een houten draaibrug gekoppeld. Dit plan gaat dan in totaal f 8.500,- kosten.

Wel of geen algemeen belang.

Intussen ontspint zich In het college van burgemeester en wethouders een discussie of met de aanleg van een pontveer of de bouw van een brug het algemeen belang is gediend. De beide burgemeesters die gedurende de loop van de procedure hun ambt vervulden de heren Fernhout en van Tricht waren terecht van mening dat hiermede wel degelijk een gemeentelijk belang werd gediend dit in tegenstelling tot wethouder van Sevenhoven, die hier slechts het belang in zag van de zestien belanghebbenden. Onder dit voorwendsel verzette hij zich met hand en tand tegen een grotere bijdrage door de gemeente dan f 3.000,--.

Tot aan de afsluitende raadsvergadering zou hij op dit standpunt blijven staan. Wethouder Bots nam een tussenstandpunt in, dat later ten tijde van het doen van het voorstel aan de raad en bij afwezigheid van zijn collega wethouder van Sevenhoven ten voordele van de bewoners van de Amstelkade zou uitvallen.

Eigen bijdrage.

Intussen zat men langs de Amstelkade niet stil. Men zag kans een behoorlijk bedrag bijeen te brengen. Dit was geschied onder druk van het gemeentebestuur. De eerste twee ondertekenaars van het verzoekschrift werden op 8 juni 1906 voor een gesprek uitgenodigd. Daarbij was één van de grote voorstanders van het plan het raadslid W. de Jong Jzn eveneens aanwezig. Tijdens dat gesprek werd aangedrongen op een krachtige financiële bijdrage van de belanghebbenden. Ten tijde van de raadsvergadering van 3 september 1907 had men reeds relatief veel geld aan toezeggingen beschikbaar. Voor de aanleg van een brug f 3.805,-- en voor de pont f 3.530,-

Intussen was er overeenstemming verkregen met de heer A.F. de Groot, die een boerderij had in Klein Westveen en eigenaar was van de kade waarop de ontsluitingsweg moest worden aangelegd. Ook het stukje grond bestemd voor de te bouwen woning kon worden aangekocht. Daarnaast was toestemming nodig van de rechthebbende op het viswater de heer W. Griffioen uit Loenen. Ook deze gaf zijn toestemming mits hij aan de palen onder en nabij de brug palingfui'ken mocht bevestigen.

Achtereenvolgens werd ook vergunning verkregen van het Hoogheemraad-schap Amstelland, het Groot-Waterschap de Ronde Veenen en het Waterschap Westveen. Vooral deze laatste vergunning zou vele jaren later nog voor consternatie leiden maar daarover later meer.

Besluitvorming en aanbesteding.

Wie nu dacht dat alles in kannen en kruiken was had niet op de gemeenteraad gerekend. Burgemeester en wethouders stellen in de raadsvergadering van 3 september 1907 voor om in verband met de hoge kosten geen brug maar een pont aan te leggen. Door burgemeester van Tricht wordt evenwel een voorstel ingediend om toch over te gaan tot de bouw van een brug en het verschil tussen de bouwkosten en de eigen bijdrage voor rekening van de gemeente te nemen. Hij houdt hierbij een gloedvol betoog waarin hij aantoont dat de gemeente de voorgaande jaren alleen al veel geld hebben bespaard door o.a. de stichting van een particulieren bijzondere school aan de Uitweg, waardoor aan het openbaar onderwijs veel minder behoefte te worden uitgegeven. Ook de hoofdelijke omslag (een toen geldende plaatselijke belasting) werd voor 1/6 gedeelte opgebracht door de bewoners van de Amstelkade. De

kosten voor de gemeente zouden dan geen f 3.000,-- gaan bedragen maar bijna f 4.700,--. Wethouder van Sevenhoven is het er niet mee eens en herhaalt zijn oude standpunt dat de gemeente maximaal f 3.000,-- kan bijdragen. Het voorstel van de burgemeester wordt verworpen met 4 tegen 3 stemmen en het voorstel van burgemeester en wethouders wordt aangenomen zodat overgagaan zal worden tot de aanleg van de pont. Het raadslid W. de Jong Jzn is razend en vindt het besluit onbillijk en wijst erop dat dit deel van de -gemeente zoals steeds ook nu weer stiefmoederlijk wordt bedeed.

Enige dagen later schrijft het raadslid Zuidervliet, dat hij bij het stemmen in de raad een vergissing heeft begaan. Hij was voor de aanleg van een brug en had niet begrepen dat tot aanleg van de pont zou worden overgegaan. Van dit laatste is hij een tegenstander. Hij vraagt het college het voorstel opnieuw in de raad aan de orde te stellen. Bovendien blijkt dat de bijdrage van de belanghebbenden inmiddels is verhoogd met f 1.200,-.

Aan het verzoek van Zuidervliet wordt voldaan en in de raadsvergadering van 18 oktober 1907 wordt de zaak nogmaals aan de orde gesteld en doen burgemeester en wethouders het voorstel om, nu een bedrag van f 5.005,-- aan particulier geld beschikbaar is gekomen, de draaibrug te bouwen en de resterende kosten voor rekening van de gemeente te nemen. In de raming van f 8.500,-- is een bedrag van f 500,-- opgenomen wegens winst en risico's die wellicht niet behoeven te worden uitgegeven. Thans kan de raad zich met algemene stemmen met de bouw van de brug en de aanleg van een weg op de kade van de polder Klein Westveen verenigen.-

De benodigde eigendommen worden daarna aangekocht en de openbare aanbesteding wordt op 28 februari 1908 gehouden. Het werk wordt in drie percelen aanbesteed. De bouw van de houten draaibrug wordt gegund aan de laagste inschrijver de aannemer Leendert Muickhuijze te Vinkeveen voor f 2.790,--. De brugwachterswoning wordt gebouwd door de aannemer Theodorus Hakkeling te Noorden voor een bedrag van f 2.720,--. Het verbreden en verharderen van de kade wordt opgedragen aan een vijftal Wilnissse schippers. Aan G. Bosman, T. Gortemulder J. Visscher en L. Vonk, allen te Wilnis wordt gegund het leveren en verwerken van 2000 m3 klei, 150 m3 koolas en 150 m3 grove slooppuin voor in totaal f 1.200,- en aan G. van der Hoorn het leveren en verwerken van 700 m3 ballastzand voor een bedrag van f 380,--. De totale aanneemsom komt hiermede op f 7.090.-.

Als aanvullend detail ' kan nog worden vermeld dat in de vergadering van burgemeester en wethouders van 20 december 1907 de gemeente-opzichter Brouwer mededeelt dat hij in Amsterdam een partij hout te koop weet die geschikt is voor de bouw van de houten draaibrug. Op kosten van de gemeente gaan Brouwer en wethouder van Sevenhoven naar Amsterdam. Een aardig uitje voor de beide heren. Of er ook werkelijk gekocht is kan in de archieven niet worden achterhaald.

Burgwachters en tolgaarders.

Hoewel een en ander bij de voorbereiding voor de besluitvorming niet wordt aangegeven blijkt de brug een tolbrug te zijn want na het gereedkomen van het werk wordt de brug op 8 juni 1908 verpacht aan W. van Dam voor f 126,- per jaar. Hij wordt daarop als brugwachter en tolgaarder aangesteld. Aan die tolheffing is overigens op last van de Duitse bezetter op 1 januari 1944 een einde gekomen.

Al snel na de ingebruikneming van de brug gebeurt er een ongeluk. Op 6 april 1909, vroeg in de morgen vaart schipper J. Westveen met zijn schip tegen de brug. De schade bedraagt f 13,--. Uit een onderzoek door burgemeester en wethouders ingesteld, waarbij zowel de schipper als de brugwachter worden verhoord, blijkt dat van Dam verzuimd had de olielamp op de brug bij te vullen, zodat de schipper de brug niet kon zien. Tevens had van Dam tegen de voorschriften in de sleutel van de brug aan een knecht gegeven. Het college legde hem een boete op van f 10,--.

Of deze boete de reden is geweest is niet bekend maar brugwachter/tolgaarder van Dam heeft dit werk slechts twee jaren gedaan want in 1910 wordt hij opgevolgd door Teunis Alblas. Sindsdien wordt de brug bediend door deze familie want achtereenvolgens hebben Gijsbert Alblas en Johan R. Alblas de brug bediend. Momenteel wordt de brug bediend door een telg uit de Alblas familie mevrouw Joke van der Lek-Alblas.

Latere ontwikkelingen.

Als men denkt dat met de bouw van de brug een einde was gekomen aan de verdere ontsluiting van de Hoek van Westveen dan is dat niet juist. Aan de houten brug was veel onderhoud nodig en in de loop der tijd was vervanging noodzakelijk. Hiertoe werd eind 1953 van de Wilnisser Klaas van Heeringen een in goed staat verkerende brug aangekocht met het plan deze te verplaatsen naar de Hoek van Westveen maar toen puntje bij paaltje kwam was die brug niet geschikt omdat een grotere doorvaart breedte nodig was in de Heinoomsvaart. (Zie hieromtrent het artikel "De brug van Pos" in De Proostkoerier van sep/okt 1991, 6e jaargang nr. 3, biz. 15 en 16). De brug werd uiteindelijk vervangen in 1955 en op 26 maart van dat jaar werd de nieuwe in gebruik gesteld.

Al spoedig na het gereedkomen van de nieuwe brug deden zich weer moeilijkheden voor. De brug aan de Hoek van Westveen is enigszins landinwaarts gebouwd. Hierdoor moest het verkeer van zowel de zuid als de noord zijde een nauwe en korte haakse bocht maken om de brug te kunnen passeren. Door de mechanisatie van de landbouw en het steeds zwaarder en groter worden van de transportmiddelen bracht dit steeds grotere problemen met zich mede. Aan de noordzijde stond recht voor de brug de boerderij van de familie Burggraaf en aan de zuidzijde stond de brugwachterswoning ook recht voor de brug. Bovendien moest om de Lange Meentweg te bereiken de smalle weg over de kade van Klein Westveen worden gevolgd. Het passeren van deze kade werd nog verder bemoeilijkt door het steeds verder uitbreidende bedrijf van de fa. P. van Oudenallen. De los- en laadplaats van schepen in de Kromme Mijdrecht was aan de weg gelegen.

In 1966 kwam de ruilverkaveling Oukoop-Kortrijk in uitvoering en in de plannen was ook met het verruiming van de bochten rekening gehouden. Hiertoe werd een weg geprojecteerd ten oosten van de bedrijfsterreinen van Van Oudenallen naar de Lange Meentweg. Aangezien echter de brugwachterswoning recht voor de brug stond moest deze worden afgebroken hetgeen ook is geschied. Ten oosten van de oprit van de brug is een nieuwe woning verzezen. Maar ook aan de noordzijde moesten ingrijpende maatregelen worden genomen om de brug vanaf die kant goed bereikbaar te maken. Het voorhuis van de boerderij van Burggraaf moest er voor worden afgebroken. Hiermede was de definitieve ontsluiting van de Hoek van Westveen gerealiseerd.

P. C. Grundmann

W A T E R . . . . GEMALEN (III - slot)

door L.Claassen, Mijdrecht

En zo zijn wij dan al weer toe aan het laatste deel van deze serie. Zoals aangekondigd in de voorgaande aflevering resteren nog drie gemalen die wij willen bespreken.

Het elektrisch gemaal De Ruiter

Dit gemaal aan de Demmeriksekade te Vinkeveen, genoemd naar de toenmalige dijkgraaf A. de Ruiter, hebben de meesten van ons wel eens gezien, althans op enige afstand.

Het ligt namelijk rechts voorbij de basculebrug in de Provinciale weg (S21) richting Hilversum, achter de aldaar aanwezige Demmerikse sluis.

Het gemaal is gebouwd in 1923 op de plaats waar voorheen de Demmerikse molen stond.

In het meergenoemde boek "De Ronde Venen, een omgekeerde wereld" van E.J.Rinsma, lezen wij hierover dat tijdens de Eerste Wereldoorlog (1914/1918) de toen in opkomst zijnde tuinbouw, de waterbeheersing in het gebied onvoldoende vond en derhalve aandrang op verbetering.

De tuinbouwers vormden echter een relatief kleine groepering, veelal bestaande uit pachters, waardoor zij niet mochten deelnemen aan de verkiezing van hoofdingelanden, die het bestuur van het waterschap vormden.

Ten opzichte van de veehouders hadden zij aldus op waterstaatkundig gebied, weinig in de melk te brokkelen. Die veehouders voelden weinig voor een strengere beheersing van het waterpeil, omdat zulks hogere kosten met zich zou brengen en daar zaten zij ook in die tijd bepaald niet op te wachten.

Toch werd na enige tijd door het waterschap besloten de bemaling te gaan opvoeren door de bouw van nieuwe molens. Dit plan strandde echter op onderlinge onenigheid.

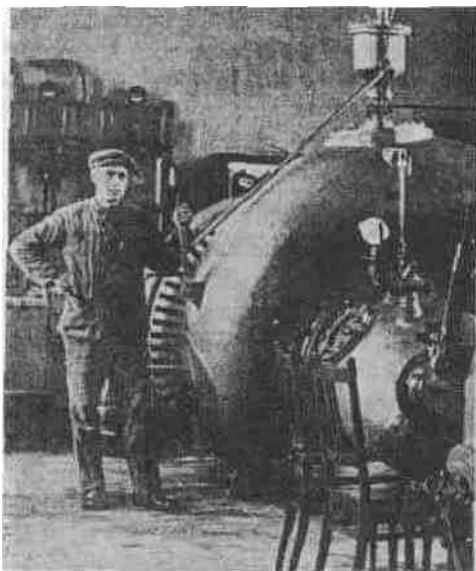

Het gemaal De Ruiter aan de Demmerikse kade onder Vinkeveen

Het volgende plan betrof de bouw van een stoomgemaal ter vervanging van de bestaande molens. Ook dit plan haalde het niet.

Een en ander leidde er toch toe dat de waterstaatkundige toestand in het gebied extra aandacht kreeg met als gevolg dat het toenmalige Grootwaterschap De Ronde Venen in 1920 besloot ter plekke een elektrische gemaal te stichten. Heel vooruitstrevend dus!

Door allelei economische, organisatorische en andere belangen duurde het nog tot 1923 voordat het hier afgebeelde en nog steeds bestaande gemaal kon worden gebouwd. Het werd in 1924 als toen zeer modern gemaal met een capaciteit van maar liefst tweemaal 150.000 liter water per minuut(!), in gebruik genomen.

De "machinekamer" van gemaal De Ruiter bij oplevering in 1924. De besproken electromotor is aan de achterzijde nog juist te zien.

Het nieuwe gemaal verving niet alleen de reeds genoemde Demmerikse molen, maar ook de Proosdijer, de Vinkeveense, de Oudhuizer, de Wilnisse en de Driehuizer watermolen. Een enorme slachting dus onder onze oude, trouwe molens.

Het gemaal bevatte twee grote elektrisch aangedreven centrifugaalpompen. Een groot deel van de oorspronkelijke machines is nog steeds in het gebouw te bewonderen.

Pas in 1979 werd de elektrische installatie gemoderniseerd, maar de sterke electromotoren en de pompen bleven. Er werd volstaan met wat aanpassingen.

Enige jaren geleden is ook dit gemaal op de computer aangesloten en kan dus op afstand bediend en gecontroleerd worden.

Bij gelegenheid van de wijzigingen in 1979 zijn de nabij gelegen schutsluizen, die bij de bouw van het gemaal al waren vergroot, hydraulisch beweegbaar gemaakt, vanwege de toegenomen drukte naar de Vinkeveense plassen, voornamelijk door de pleziervaart.

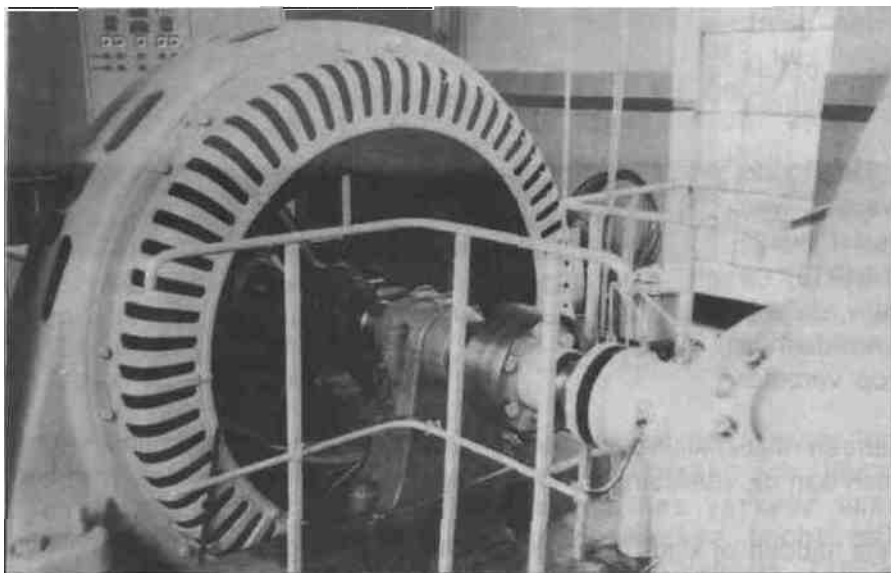
Het gemaal lost op de Geuzensloot, die via de Angstel in open verbinding staat met het Amsterdam-Rijnkanaal.

Het ziet er gelukkig naar uit dat dit voor de omgeving zo karakteristieke gemaal nog lang zal blijven bestaan want men is thans doende met in- en uitwendige renovatiewerkzaamheden aan het ge-

bouw. Daarbij wordt alles zoveel mogelijk in de oorspronkelijke staat gehouden.

Prima, dat moest elders ook vaker zo gebeuren!

Ter informatie drukken wij hierbij een foto af van een der meergenoemde grote electromotoren uit 1923 (I). Voor de kenners een juweeltje om te zien én te horen. De geruisloze loop door het lage toerental is een van de opvallendste kenmerken.

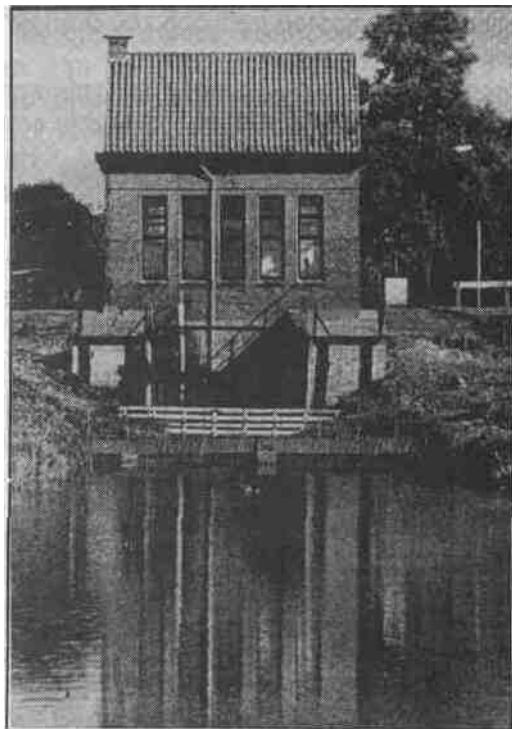
Een van de grote electromotoren uit 1923 die nog steeds in het gemaal De Ruiter in bedrijf zijn

Het voormalige elektrische gemaal Padmos, vanaf de landzijde gezien

Gemaal Padmos - Wilnis

Hierbij een afbeelding van het oude elektrische vijzelgemaal in Wilnis, genoemd naar de vroegere burgemeester van Mijdrecht en Wilnis, I. Padmos (1918-1946), dat de wilnisse plassen in de twintiger jaren heeft drooggemalen.

Het gemaal is in 1985 vervangen door een eveneens af-

geheel automatisch gemaal. Het bevat een twee-toeren vijzel-pomp met een capaciteit van resp. 60000 en 85000 liter water per minuut. Het overtollige polderwater wordt uitgeslagen op de boezem van Groot Wilnis-Vinkeveen en vervolgens via het gemaal De Ruiter verder afgevoerd. Er valt hierover verder weinig te vertellen.

Het nieuwe gemaal Wilnis-Veldzijde, gebouwd in 1985

Gemaal Amstelkade (Wilnis)

Tenslotte dan nog het uit 1931 daterende gemaal aan de Amstelkade (Wilnis) in de richting van Woerdense Verlaat.

Het is een intussen wat gemoderniseerd vrij groot gemaal, voorzien van 2 verticale in de hoogte verstelbare schroefpompen, met een capaciteit van 60000 en 90000 liter water per minuut.

Het water van het zuidelijk deel van Groot Wilnis-Vinkeveen en van het gebied Groot- en Kleine Oude-Aa, met een totale oppervlakte van 1900Ha wordt via dit gemaal rechtstreeks op de Kromme Mijdrecht geloosd.

De hierbij opgenomen foto's tonen de voor- en achtergevel van het gebouw en een interieurfoto laat zien dat er ook nog een flinke dieselmotor in reserve aanwezig is. Dat is een stroomagregaat, dat de pompen zo nodig kan aandrijven.

Vroeger moest er zo'n reserve zijn in verband met defensie aangelegenheden (BWO).

Dat is nu niet meer nodig, maar de machine is toch

Achterzijde (inlaatgant) van het gemaal a/d Amstelkade (Wilnis)

Voorzijde van het uit 1931 stammende gemaal aan de Amstelkade (Wilnis)

blijven staan en heeft een aantal jaren geleden zelfs nog dienst gedaan toen de stroom uitviel. Ook hier gold dus: 'Wie wat bewaart, die heeft wat!'.

Het diesel-aggregaat uit de dertiger jaren in het gemeaal aan de Amstelkade (Wilnis)

De moderne tijd

Zoals o.a. in de vorige aflevering werd opgemerkt zijn intussen alle gemalen in onze regio volledig geautomatiseerd en aangesloten op een centrale computer die vooralsnog is opgesteld in het kantoor van het waterschap in Amstelhoek.

Komende van de verschillende indrukwekkende gemalen met hun grote machineriën, is het een soort van ontgoocheling als men bij een kleine computer annex printer staande, te horen en gedemonstreerd krijgt dat van hier uit alle gemalen bediend kunnen worden en dat van elk gemeaal op afstand via de computer de situatie kan worden afgelezen en desgewenst, in de vorm van een rapport kan worden uitgeprint.

Waar vroeger tientallen vaklieden voor nodig waren kan thans worden volstaan met een computerinstallatie en enkele controleurs/opzichters.

Wanneer er namelijk ergens iets fout gaat, dan wordt dat onmiddellijk via de computer gesignaleerd en kan het nodig zijn dat de mens moet ingrijpen.

Er gaan via piepers of telefoons storings-meldingen uit en een of meer opzichters komen in het geweer om het euvel te verhelpen. Dit moet dag en nacht kunnen gebeuren, want de pompen moeten altijd kunnen werken.

Van dit alles merken wij niets. Maar weet wel, er wordt permanent over ons waterhuishoudkundig welzijn gewaakt en ook al gaat dat tegenwoordig veel onopvallender dan voorheen, het gebeurt wel. Altijd!

***

(geraadpleegde literatuur: zie voorgaande aflevering)

Prentbriefkaarten uit VINKEVEEN

door P.Koster, Vinkeveen

Omstreeks de eeuwwisseling verschenen in Vinkeveen de eerste prentbriefkaarten met afbeeldingen van het eigen dorp.

Deze kaarten werden uitgegeven door drukkerij Johannes Verweij te Mijdrecht en waren in Vinkeveen verkrijgbaar bij J.J.Kemme aan de Herenweg.

Van deze eerste "Kemme-kaarten" zijn er een vijftal bekend. De afbeeldingen werden gedrukt in een groen-grijze kleur op crème papier, met in rode tekst "GROETEN UIT VINKEVEEN" en de namen van Verweij en Kemme.

Zoals toen gebruikelijk, was de achterzijde van deze prentbriefkaart geheel gereserveerd voor het adres, terwijl aan de voorzijde, onder de afbeelding, ruimte was opengelaten voor de afzender om naam en eventuele mededelingen te vermelden.

De porto voor deze prentbriefkaarten bedroeg 1 cent als alleen de naam van de verzender werd vermeld en 2,5 cent als er een boodschap bij werd geschreven.

De foto's voor deze kaarten zijn vermoedelijk gemaakt in het najaar van 1900 of in het vroege voorjaar van 1901.

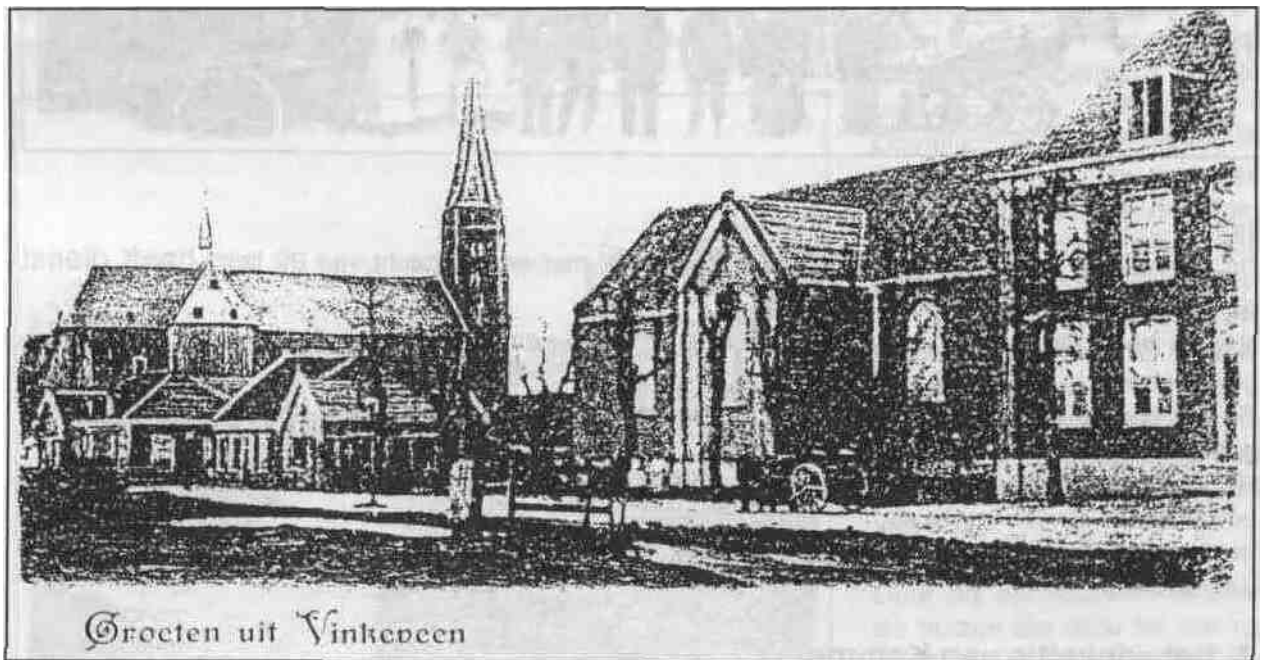
De oudst gevonden postafstempeling is van 23 augustus 1901.

De eerste serie Vinkeveense prentbriefkaarten kreeg een logische opbouw:

1. de R.K.Kerk met de R.K.Meisjesschool;
2. de N.H.Kerk met openbare school;
3. de winkel van Kemme;
4. en 5. beide dorpsgezichten van de Herenweg.

Wij zullen deze onderwerpen achtereenvolgens aan de hand van de desbetreffende kaarten bespreken.

1. De RK Kerk en de RK Meisjesschool

Deze kaart toont ons van links naar rechts:

De in 1880 gebouwde RK Heilig Hart Kerk, met in het midden de RK Meisjesschool en het Klooster van de Zusters van het Kostbaar Bloed.

Op deze afbeelding is nog duidelijk te zien dat de toenmalige meisjesschool, die gestaan heeft op

het huidige Kloosterplein, voordien dienst heeft gedaan als kerkgebouw. Deze kerk die 13 december 1842 werd gewijd aan Anthonius van Padua, heeft dienst gedaan tot juli 1883, zijnde het jaar waarin de H.Hartkerk gereed kwam.

Het Klooster dat ongetwijfeld het oudste gebouw is in Vinkeveen, werd in de tweede helft van de achttiende eeuw als herenhuis gebouwd door Cornelis Kroes.

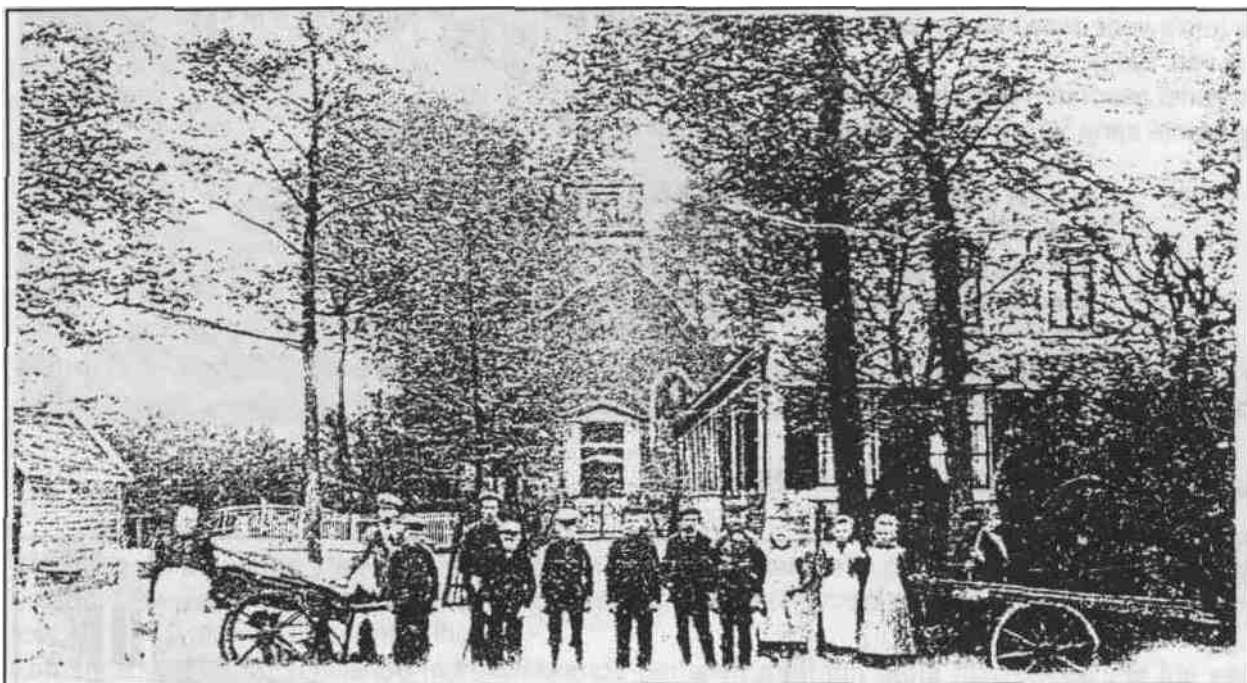
Vanaf 1842 werd het ingericht als pastorie en het heeft als zodanig ruim 40 jaar dienst gedaan.

Na de komst van de congregatie van de zusters van het Kostbaar Bloed, kreeg dit gebouw zijn bestemming als klooster en kreeg het in de volksmond de naam "Het Klooster" (zie ook nr.2/1992 van dit blad voor nadere bijzonderheden over het klooster-Red).

2. De NH Kerk met Openbare school

Deze prent toont de onderwijzerswoning met de openbare school die werd gebouwd in 1824. Op de achtergrond de Nederlands Hervormde kerk uit 1831.

De kerk, die stond vóór de huidige protestantse begraafplaats, werd in 1930 na een brand afgebro-

ken.

De school, die gebouwd was op grond van de kerk met een erfpacht van 99 jaar, heeft dienst gedaan tot 1925.

Nadien heeft dit gebouw nog jaren in zijn oude vorm een belangrijke functie vervuld als verenigingsgebouw.

De onderwijzerswoning uit 1824, waarvan de voorgevel op de monumentenlijst voorkomt, is nog geheel intact

Het is jammer dat de luiken van dit imposante pand in de loop der jaren zijn vervangen door voorzetramen.

In de zijgevel zit boven de deur van deze woning een gevelsteen met de inscriptie: "1824 J.C.Gaveel".

3. Het winkeltje van Kemme

De afbeelding met de winkel van Johannes Jacobus Kemme, van waaruit de eerste Vinkeveense prentbriefkaarten werden verkocht, laat ons een situatie zien die geheel uit het dorpsbeeld is verdwenen.

Deze winkel, die stond op de zuidelijke afrit van de N 201, is omstreeks 1940 gesloopt voor de ver-

bindingsweg naar de toenmalige Hoflandsedwardsweg, nu de Provinciale weg.

Naast de winkel van Kemme ziet men nog juist de voorgevel van de ernaast gelegen boerderij van

Kandelaar. Tegenover deze boerderij enige jongelui op het hoveling van de smalle post, die toegang gaf tot het erf "Klein Amsterdam".

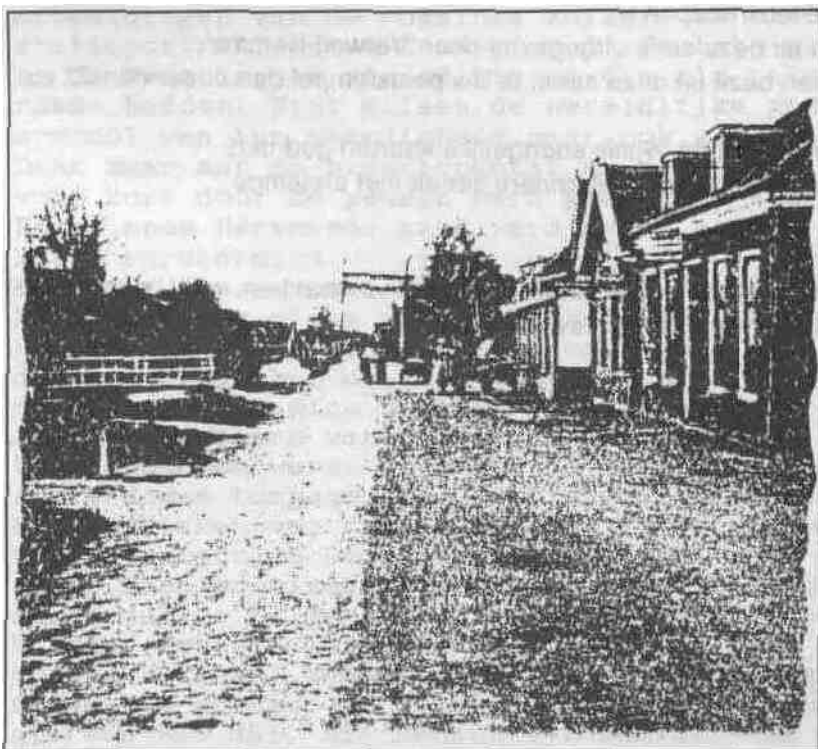
Ook ziet men op deze prentbriefkaart de winkel van Mulckhuijse, met het daarin gevestigde hulp-postkantoor..

De kaart zelf werd op 10 september 1902 verzonden door Arie Raan, broodbakker te Vinkeveen, aan de WelEd.Heer Dudok de Wit of Kees de Waterrot, Huize Slangevecht bij Breukelen. Dezelfde die ook bekend staat als Kees de Tippelaar.

4. Herenweg I

Deze opname toont een stukje Herenweg ter hoogte van de huidige wasserette van Hartsink.

Met ziet van rechts naar links het café van Van der Toorn, de bakkerij van Voortwist, het gemeentelijk mededelingenbord en het café van Boers.

Opvallend is de ophaalbrug in de Herenweg, die gelegen heeft ter hoogte van nu "Koeleman". Via deze brug kon men van de brede vaart tussen Kerklaan en Julianalaan, rechtstreeks naar de Vinkeveense Plassen.

Op de plaats waar nu het begin van de Julianalaan is, was in die tijd nog de scheepswerf van Kok.

Door die scheepswerf hebben de huizen die daar tot ver na de tweede wereldoorlog bestaan hebben, "De Helling" geheten.

5. Herenweg II

De laatste prent uit deze serie toont de Herenweg met RK toren en op de achtergrond het pand waar nu Lutz is gevestigd. In die tijd zat daar ook reeds een manufacturenwinkel van Vötel. Voorts ziet men: de winkel van P.C.de Graaft; de kuiperij van Sparnaay met windmolen; het café

van Vermaas; bakkerij Verhoeff en het naar voren uitstekende huis genaamd "de Pepersteeg". Ook ziet men op deze afbeelding nog heel vaag de ophaalbrug die al bij de vorige kaart werd beschreven.

Medewerking gevraagd

De beschrijving van deze oude prentbriefkaarten roept nog verschillende vragen op, waarvoor wij de medewerking van onze leden willen inroepen.

1. Bestaan er nog andere kaarten uit deze serie uitgegeven door 'Verweij-Kemme';
2. Indien U zelf een of meer kaarten bezit uit deze serie, is Uw poststempel dan ouder dan 23 augustus 1901;
3. Werden er door Verweij voor Mijdrecht en Wilnis soortgelijke kaarten gedrukt;
4. Heeft U soms prentbriefkaarten uit Vinkeveen uit andere series met afstempe-lingen van voor 1906?

Indien U met betrekking tot de vorenstaande vragen informatie kunt verstrekken, wilt U dan contact opnemen met P.Koster, Achterbos 25, 3645 CA Vinkeveen.

Bij voorbaat dank!

DE AMBTSKETENS VAN DE BURGEMEESTERS IN DE RONDE VENEN

door Fred de Wit,
Mijdrecht

De hiernaast afgebeelde
Mr. N.P.J. Kien in
ambtskostuum en met
ambtsketen was burge-
meester van
Utrecht van 1839-1878

Wanneer de burgemeester de raadsvergadering voorziet draagt hij altijd een keten met een ambtspenning als "het teken zijner waardigheid", Het is een gezagssymbool waarvan de geschiedenis teruggaat tot in de romeinse tijd, alhoewel toen meer een hoofdtooi of gewaad gebruikelijk was zoals we zien bij afbeeldingen van de romeinse keizers en thans nog bij een statieportret van de koningin. In de late middeleeuwen kende men in de Nederlanden stadsdienaren die als teken van hun gezag een roede hadden. Hief alleen de wereldlijke gezagsdragers dragen een symbool van hun waardigheid maar ook geestelijke gezagsdragers, Denk maar aan de bisschopsstaf en mijter en aan de tiara welke tot voor kort door de pausen werd gedragen. Voor de praeses van de Nederlands Hervormde kerk werd zelfs nog in 1967 een zilveren keten vervaardigd.

Tot 1824 was er omtrent de waardigheidsteken van de burgemeesters niets geregeld. Wel zien we voor die tijd burgemeesters op schilderijen afgebeeld met een keten maar dat was dan een ordeteken en geen ambtsketen. Op een schilderij van Thomas de Keyser, dat zich bevindt in het Mauritshuis te Den Haag, zijn de burgemeesters van Amsterdam zonder keten afgebeeld terwijl ze bijeengekomen waren om Maria de Medici te ontvangen. De Amsterdamse burgemeester, Willem Backer, liet zich afbeelden met het ordeteken van ridder van San Marco welke hem in 1647 was verleend door de Doge van Venetië.

In de Napoleontische tijd werden onderscheidingsteken kwistig rondgedeeld. De Franse keizer probeerde zo vele mensen aan zich te binden. Toen in 1813 ons land zijn vrijheid weer herkreëgreep koning Willem I eveneens naar deze symboliek. Het volk diende weer bewust te worden van de waarde van de diverse ambten en het gevolg hiervan was dat, bij Koninklijk Besluit van 4 januari 1824 nummer

108, burgemeesters van de grote steden de verplichting kregen opgelegd om een ambtscostuum te dragen. Voor dorpen en kleine gehuchten was dit te kostbaar. Vandaar dat een jaar later, volgens artikel 90 van het "Reglement op het bestuur ten platte lande", bepaald werd dat de burgemeesters een ambtsketen konden dragen. In het reglement staat: " Burgemeesters en assesoren zijn bevoegd, om in de uitoefening van hunne bediening, een onderscheidend teken van hunne waardigheid te dragen, hetwelk bestaan zal in eenen penning, waarop aan de eene zijde het wapen van het rijk en aan de andere de naam van de gemeente is gegrift. Deze penning zal aan een breed oranje lint om de hals gedragen worden". Voor zover bekend zijn geen van deze penningen bewaard gebleven. Waarschijnlijk zijn er weinig van deze penningen aangeschaft omdat hier geen sprake was van een verplichting,

De ambtsketens worden verplicht

In 1852 ontwierp Thorbecke, als minister van binnenlandse zaken, een koninklijk besluit waarin werd vastgelegd dat de onderscheidingstekenen van de burgemeesters door de koning moesten worden vastgesteld, evenals de gelegenheden waarbij deze moesten worden gedragen, Van te voren had hij hierover de commissarissen van de provincies gepolst en de meerderheid had zich uitgesproken voor een penning. Een minderheid gaf echter de voorkeur aan een sjerp zoals in België, Frankrijk, Luxemburg en Italië nog gedragen wordt, Thorbecke zelf was voorstander van de penning omdat deze volgens hem meer in overeenstemming zou zijn met onze volksaard, Verschil van mening ontstond er over de vraag of de penning van koper of zilver zou moeten zijn en of de penning zou moeten worden opgehangen aan een keten of een lint. Wanneer men echter de voorkeur zou geven aan een zilveren keten dan zou deze duurder uitvallen dan de penning en zouden de gemeenten de aanschaf van zo'n keten wel kunnen betalen? Men besloot uiteindelijk maar om de gemeenten vrij te laten in de keuze van een lint of keten. De kleur van het lint zou die van het koninklijk huis, dus oranje zijn. Koning Willem III besloot echter advies in te winnen van de Raad van State. Deze had nog al wat kritiek en onderschreef de al eerder gemaakte opmerking dat de aanschaf van een zilveren of vergulde penning met keten voor vele gemeenten wel eens te duur in de aanschaf zou zijn. Men gaf de voorkeur aan een breed zijden oranje lint waaraan de penning zou kunnen worden bevestigd. Men was er ook op tegen dat de penning van zilver zou zijn omdat de deurwaarders bij de rechterlijke macht ook al een zilveren penning droegen en het ongepast zou zijn wanneer burgemeesters en deurwaarders penningen zouden dragen die uit het zelfde materiaal zouden zijn vervaardigd. Thorbecke was het met deze opmerking oneens. Hij schreef; "Dat het ongepast zou wezen de onderscheidingstekenen van burgemeesters en deurwaarders uit dezelfde stof te doen vervaardigen, kan ik niet zien. Dit zal, naar ik meen evenmin ergernis geven, als dat de burgemeesters, gelijk de deurwaarder, in het zwart gekleed, verschijnen". Na al deze discussies kwam uiteindelijk het koninklijk besluit tot stand waarbij de ambtsketen werd ingevoerd en werd bepaald dat de "onderscheidingstekenen, door den burgemeester te dragen, bestaan in een zilveren penning, hebbende eene middellijn van veertig strepen en vertoonende aan de eene zijde het wapen des rijks, aan de andere dat der gemeente; de penning hangende op de borst, hetzij aan een zilveren keten, hetzij aan een oranje zijden lint; de keten of het lint op beide schouders aan den rok of het opperkleed vastgehecht".

Keten of lint. Of het een keten of een oranje lint zou worden daarin werden de gemeenten vrijgelaten. De meeste gemeenten kozen echter voor een keten en in de loop van de jaren zijn veel linten verdwenen om plaats te maken voor de keten. Soms was daar

een aanleiding voor. Bijvoorbeeld bij een koninklijk bezoek. Sommige penningen wekten vanwege de sobere uitvoering de afkeer op van de koninklijke gast. Zo schonk de echtgenoot van koningin Viihelmina, prins Hendrik, de burgemeesters van Ameland, Vlieland, Terschelling en Schiermonnikoog nieuwe ambtsketens welke door de zilverfabriek Begeer te Utrecht waren vervaardigd.

In het koninklijk besluit van 16 november 1652 werd ook nog vermeld dat wanneer de gemeente geen wapen had het ingraveren van de naam van de gemeente alleen al voldoende was. Bovendien werd aangegeven wanneer de burgemeester de ambtsketen diende te dragen. Allereerst wanneer hij de vergadering van de raad voorziet. Maar hij diende deze ook om te hebben wanneer hij zich ingeval van brand, of van oproerige beweging, van samensholing of een andere stoornis der openbare orde in het openbaar vertoont en uit kracht van artikel 166-1 der gemeentewet of een van enige andere wet persoonlijk in het openbaar bevelen geeft. Ook bij plechtige gelegenheden namens de gemeente dient de burgemeester de ambtsketen te dragen. Buiten de gemeente is het dragen van de ambtsketen verboden. In 1652 zal men er beslist niet aan gedacht hebben dat anno 1992 onder "plechtige gelegenheden" ook de Intocht van Sint Nicolaas en prins carnaval zou worden verstaan. Wanneer de burgemeester verhinderd is moet de keten gedragen worden door degene die hem vervangt.

Ambtskostuum mag, moet niet!

Bij koninklijk besluit van 24 februari 1853 werd ook het ambtskostuum van de burgemeesters vastgesteld, hetwelk zij indien zij dit wilden, bij plechtige gelegenheden konden dragen. Daarin staat: "Het kostuum der burgemeesters zal bestaan in een zwart lakense gesloten rok, met witte knopen, waarop het gemeentewapen, of de burgerkroon; de kraag en de opslagen in het zilver geborduurd met eiken takken ter breedte van drie duim, zwarte doek, staande degen, driekante hoed met zwarte liggende pluimen, zilveren lis en knoop als aan de rok en oranje cocarde". Het aantal gemeenten waarin de burgemeester een ambtskostuum droeg is zeer gering geweest. Men vond de aanschaf te kostbaar omdat de burgemeesters het kostuum uit eigen middelen moesten betalen, Het dragen van het kostuum buiten de gemeente werd echter wel toegestaan. In de voormalige gemeenten van De Ronde Venen heeft, voor zover bekend, niemand ooit een ambtskostuum gedragen. Dat neemt niet weg dat bijvoorbeeld burgemeester van der Haar van Mijdrecht en Vilnis (1946-1971) de raadsvergaderingen altijd voorzat in een zwart colbert en een streepjesbroek. Ook burgemeester Haitsma (1971-1988) vond het niet gepast in een licht kostuum de raadsvergaderingen te presideren.

Eigendom en kosten ambtsketens

Sommige ambtsketens werden door de burgemeester zelf aangeschaft of door de burgerij geschonken. Het gevolg hiervan was vaak dat deze ambtsketens bij het vertrek van de burgemeester of bij zijn overlijden in particulier bezit bleven zodat bij de Installatie van de nieuwe burgemeester tegelijk een nieuwe ambtsketen moest worden aangeschaft. Het kwam echter ook voor dat de burgemeester bij zijn vertrek de ambtsketen, die hij zelf had aangeschaft, aan de gemeente schonk zodat deze door zijn opvolger kon worden gedragen. Het is ook voorgekomen dat de ambtsketen van een gemeente die werd opgeheven door de raad aan de vertrekkende burgemeester werd geschonken omdat dsze toch niet meer kon worden gebruikt. Dit alles is in onze gemeente niet voorgekomen. Vel is er later van de reeds voor 1852 opgeheven gemeente Waverveen een penning gemaakt welke is bevestigd aan de ambtsketen van de gemeente Vinkeveen zodat de gemeente Vinkeveen en Waverveen een ambtsketen heeft waaraan twee penningen zitten. Dit is overigens

bij de opheffing van de gemeente Oudhuizen niet gebeurd. Wilnis behield de eigen ambtsketen die in tegenstelling tot het koninklijk besluit van 1852 verlengd was met een zwart lint. Dit lint is later vervangen door een zilveren keten, Toen in 1989 de nieuwe gemeente De Ronde Venen tot stand kwam had burgemeester Boogaard bij de installatie van de nieuwe raad ook een nieuwe ambtsketen om. In de penning was het gemeentewapen echter nog niet ingegraveerd. Dit is later gebeurd nadat een nieuw gemeentewapen samen met een nieuwe gemeentevlag door de raad is vastgesteld.

De situatie bij ons

Onze huidige gemeente is een samenvoeging van de voormalige gemeenten Oudhuizen, Waverveen, Wilnis, Vinkeveen en Mijdrecht, Het zou ondoenlijk geweest zijn om al deze penningen aan een keten te hangen zoals bij de samenvoeging van Vinkeveen en Waverveen is gebeurd. De aanschaf van een ambtsketen loopt tegenwoordig nog al in de papieren, in tegenstelling tot 1852 toen bijvoorbeeld de gemeente Tietjerksteradeel voor de penning tien gulden en voor het lint zestig cent neertelde. In 1976 werd de ambtsketen van Mijdrecht voor een bedrag van f. 900,-- veranderd. Het bleek namelijk dat in het schildje van het gemeentewapen de afbeelding van het lam Gods foutief was weergegeven en dat aan de andere zijde het rijkswapen er niet op was afgebeeld. Sinds 1852 zijn er bij de ambtsketens in diverse gemeenten talloze verfraaiingen aangebracht, zowel aan de penning als aan de keten; alhoewel deze niet altijd in overeenstemming zijn met het koninklijk besluit. Soms werd er om een of andere reden een geheel nieuwe en luxere uitvoering gekocht maar de tijd dat men een exemplaar op een antiekveiling kon, kopen is voorbij. Het gewicht van sommige ambtsketens werd ook steeds zwaarder, vandaar dat er een soort veiligheidskettinkje kon worden aangeschaft waardoor de penning aan het kostuum werd vastgemaakt en het geheel niet te veel op de nek drukte. Het verhaal wil tevens dat dit nodig was om te voorkomen dat tijdens een officieel diner de penning niet in de soep zou belanden, hetgeen wel eens scheen te gebeuren, in de archieven van onze gemeente is helaas in de inventarislijsten zeer weinig over de aanschaf of vernieuwing van de ambtsketens te vinden. Wellicht dat men onder een andere rubriek toevallig nog eens iets hierover tegenkomt. In het Provinciaal-Blad nr. 107 van Utrecht van 4 december 1852 delen de gouverneur en de griffier van de provincie mede tussenkomst te willen verlenen bij de aanschaf van de penningen. De graveurs van 's rijks munt zijn bereid de penning te leveren tegen f. 10,-- wanneer de gemeente een wapen heeft en tegen f. 6,-- indien alleen de naam van de gemeente moet worden vermeld. In dit schrijven worden de gemeenten tevens geadviseerd om de aanschaf te laten geschieden uit de gemeentekas vanwege het feit dat de kosten voor diverse burgemeesters gezien de lage bezoldiging wel eens bezwaarlijk zouden kunnen zijn. Tijdens de vergadering van burgemeester en wethouders van de gemeente Oudhuizen van 29 november 1852 werd medegedeeld dat dit provinciale schrijven binnengekomen was en op 10 december besloten burgemeester de Voogt en de wethouders Stam en van der Does tot aanschaf van de penning over te gaan en deze te laten vervaardigen door 's rijks munt en te bekostigen uit de gemeentekas. De notulen van de gemeente Wilnis vermelden hetzelfde. In de registers van uitgaande stukken van de gemeenten Oudhuizen en Wilnis delen burgemeester en wethouders tevens nog mede dat bovengenoemde gemeenten voor zover bekend geen wapen hebben. In Mijdrecht wordt op 11 december 1852 eveneens tot aanschaf besloten met de mededeling dat de penning wel aan een zilveren keten zal worden gedragen. In de raadsvergadering van 27 oktober 1960 heeft de Mijdrechtse raad nog een bedrag beschikbaar gesteld van f. 570,- voor de aanschaf van een nieuwe ambtsketen en op 12 december daaraanvolgend is hiertoe een opdracht verstrekt. Daarom dit

gebeurde is niet meer te achterhalen omdat in het gemeentearchief hierover geen stukken meer te vinden zijn. De oude ambtsketen, die wellicht nog uit 1853 stamt, is thans nog ten toon gesteld in de vitrine tegenover de trouwzaal, In de gemeente Vinkeveen en Waverveen besluit de raad op 9 december 1852 eveneens de penning aan te schaffen. Burgemeester Farret wordt gemachtigd om te kiezen voor een oranje lint of een zilveren keten. Daar zowel Vinkeveen als Waverveen een gemeentewapen hadden koos men voor het gemeentewapen, en werden de beide besluiten van de Hoge Raad van Adel, krachtens welke destijds de afzonderlijke gemeente Waverveen sedert 22 oktober 1817, en Vinkeveen sedert 10 juni 1818, een gemeentewapen mochten voeren, bijgevoegd. Waarschijnlijk is dat toen voor 's rijks munt aanleiding geweest om maar twee penningen te maken. In een schrijven van 21 januari 1853 delen gedeputeerde staten mede dat de penningen gereed zijn en kunnen worden afgehaald.

Reserve ketens

Omdat de ambtspenning ook bij brand moet worden gedragen werd soms een reserve ambtsketen aangeschaft die bij de burgemeester thuis werd bewaard. Vroeger was het noodzakelijk dat de burgemeester bij een brand herkenbaar was omdat hij dan bevelen diende te geven. Tegenwoordig is de brandweercommandant degene die de bevelen geeft en bij de recente branden in Mijdrecht hebben wij de burgemeester dan ook niet voorzien van de ambtsketen kunnen aanschouwen. Ook bij rampen in andere gemeenten, zoals onlangs bij de Cindu in Uithoorn en de vliegtuigramp in de Bijlmer, verschenen de burgemeesters veelvuldig op het TV-journaal zonder ambtsketen. Het dragen van een ambtskostuum is geheel verdwenen en het valt te verwachten dat in de loop van de tijd het dragen van de ambtsketen tot zeer beperkte gelegenheden teruggebracht zal worden of misschien wel geheel zal verdwijnen. Ook de ministers dragen geen ambtskostuum meer en worden niet meer aangesproken met excellentie. De tijden veranderen en met de democratisering verdwijnen ook de gezagssymbolen.

De Ronde Venen

Tenslotte volgt nog een beschrijving van de huidige ambtsketen en de ambtsketens van de voormalige gemeenten waaruit onze gemeente bestaat.

DE RONDE VENEN;

De penning is aan de voorzijde voorzien van het gemeentewapen waarin delen van de voormalige gemeentewapens van Mijdrecht, Wilnis en Vinkeveen en Waverveen terug te vinden zijn.

MIJDRECHT:

De oude penning vermeldt aan de voorzijde het lam Gods.

De nieuwe penning van na 1970 heeft o.s.n de keten diverse tussenschakels welke de betekenis van Mijdrecht als agrarische gemeente weergeven.

WILNIS en OUDHUIZEN:

Aan de voorzijde is op beide penningen de naam van de gemeente ingegraveerd.

VIKKEVEEN:

Aan de voorzijde het wapen met de vinken.

WAVERVEEN:

Aan de voorzijde het wapen met de twee kruizen.

Op alle penningen is aan de achterzijde het rijkswapen gegraveerd.

Geraadpleegde archieven en literatuur:
Algemeen rijksarchief te 's-Gravenhage.
Rijksarchief te Utrecht

De gemeentearchieven van de voormalige gemeenten **Mijdrecht-Wilnis-Oudhuizen-Vinkeveen** en Waverveen.

Ambtsketens van burgemeesters in Kederland door drs. B. ter Molen- den Outer, 's-Gravenhage 1974, welk boek voor deze publicatie door burgemeester D.M. Boogaard ter inzage werd gesteld.

ARCHEOLOGIE

VAN DE GRAAFPLOEG

Het is er dan eindelijk toch weer eens van gekomen. We konden weer actie ondernemen. En wel op het punt aan de Stationsweg hoek Dorpsstraat te Mijdrecht, alwaar binnenkort nieuwe bebouwing zal verrijzen.

Dat kostte wel enige voorbereidingen binnen een zeer kort tijdsbestek. Allereerst hadden we de toestemming van de gemeente nodig. Wethouder Tijsseling stond hier positief tegenover en verleende ons alle medewerking. Zo nam hij voor ons contact op met de bouwonderneming UBA te neinde haar - voor ons noodzakelijke - medewerking te verkrijgen. Ook dit verliep vlot. Nu restte ons nog slechts de toestemming van de Rijksdienst Oudheidkundig Bodemonderzoek te Utrecht. Ook deze verkregen we snel. De heer Van Tent, verbonden aan deze dienst, was bereid ons graafwerk deskundig te begeleiden.

Na vier dagen van zeer intensief regelen, konden we dus aan de slag. We startten op zaterdag 7 november. Om 9 uur kwam de graafmachine, die geheel belangeloos door de fa.Scheenaart ter beschikking was gesteld. Deze groef een prachtige sleuf, waarna we echt konden beginnen. Helaas met nog maar een klein gezelschap.

Er was dus dringend behoefte aan een aantal sterke gravers. Zelfs na een oproep in de krant bleef de ploeg beperkt tot de 'vaste' kern van ongeveer 6 man. Dit bracht toch wel enige teleurstelling met zich mee na alle moeite die was gedaan om te mogen graven.

Maar het enthousiasme won het toch, zeker toen de eerste vondsten naar boven gehaald werden. Dit in de vorm van vier vlak bij elkaar liggende funderingen, waarvan de onderste uit turven was opgebouwd.

Volgens de heer Van Tent dateerde deze uit de tweede helft van de 17e eeuw!

Daarnaast vonden we nog een los in het veen staand muurtje. Iets daarboven stonden twee muurtjes gefundeerd op plavuizen.

Een eeuw geleden werd er wel aangeraden om fundering aan te brengen door middel van palen, maar dat was geen verplichting. Vanwege de kosten liet men dit vaak achterwege en gebruikte men - indien aanwezig - de oude fundering of men stortte puin ter versteviging van de bodem. Hierop legde men trapsgewijs dakpannen of plavuizen om daarop de muren te bouwen.

We vonden enige restanten van aardewerk, waarbij een nagenoeg complete test van rood geglaazuurd aardewerk (17e eeuws).

Ook werd er een geel/groen geglaazuurd aardewerk en een blauw/geel gebloemd bord-deel gevonden. De stadsarcheoloog van Utrecht, de heer Hoekstra, zal deze vondsten later nog onderzoeken om te bepalen uit welke tijdperiode ze stammen.

De oudste vondst betrof een scherf wit aardewerk uit ongeveer 1500.

Van geheel andere orde was de laatste vondst die wij U kunnen melden, nl. vele resten leer en een houten zool met leer bewerkt, vastgezet met houten pinnetjes. Datering hiervan is nog niet mogelijk.

Al met al hebben we twee weken de tijd gehad om te graven. Helaas werkte het weer niet altijd mee, wat tot gevolg had dat onze sleuf geregld volstroomde. Gelukkig konden wij een beroep doen op de Mijdrechtse brandweer die heel bereidwillig een prima waterpomp ter beschikking stelde. De hiervoor noodzakelijke stroom konden we van bakker Elenbaas betrekken.

Als alle vondsten verwerkt zijn hopen wij in het Prinsenhuis een kleine tentoonstelling te realiseren, zodat U de resultaten kunt komen bekijken.

We genoten veel belangstelling van de dorpsbewoners, waarvan velen met leuke en boeiende verhalen kwamen. Hopelijk levert dit ook nog nieuwe leden op.

Corien Bakker, die vroeger onze opgravingen heeft begeleid, is nog even bij ons komen kijken en heeft ons het nodige verteld. We stelden dit zeer op prijs.

Tenslotte: het was al met al een geslaagde opgraving. Wel hopen wij bij een volgende gelegenheid op wat meer ondersteuning van onze leden te kunnen rekenen.

Met 6 man begin je echt niet zoveel! Heeft U belangstelling dan kunt U zich melden bij een van de bestuursleden die achter in dit blad zijn vermeld. Dit geldt ook als U maar een

dagje of een paar uur ter beschikking hebt.

Met dank aan de vaste groep bestaande uit:

Herman Lefers (coördinator)
Wilma Raadsveld (bestuurslid)
Jan Merks
Petra Dolstra
A.Bierman

bijgestaan door enkele leden die, voorzover ze konden, hebben meegeholpen.

We werden van koffie voorzien door Dinie van Tol, G.P.van Zanten en Theo De Schrijver.

Het ploegje aan het werk voor het Gemeentehuis - Nov. 1992

PS

Intussen zijn wij ook nog met opgravingen bezig geweest na de afbraak van de oude onderwijzerswoning aan de Kerkstraat van Mijdrecht. Een der oudste delen van het dorp. Bij het ter perse gaan van dit nummer konden wij daarover nog niet rapporteren.

In de volgende editie hoort U daarover zeker meer.

Wilma Raadsveeld
G.P.van Zanten

Medewerkers

De in ons vorige nummer gevraagde medewerkers voor de verschillende werkgroepen hebben zich, helaas, niet gemeld!!

Tja, wat moeten we daar nu mee aan?

Met een paar mensen lukt het allemaal' niet, of het duurt veel te lang.

Denkt U er nog eens over na en doe mee.

Het is best interessant.

U kunt zich melden bij een van de bestuursleden.

Red

PALEOGRAFIE

Een angstig avondje in 1732 en hare gevolgen

Dat in vroeger dagen het leven niet altijd zo rustig voortkabelde als wij nog wel eens menen, leert ons de volgende - waar gebeurde - geschiedenis.

Het speelt zich af op de avond van de 19e januari 1732 om ongeveer 9 uur, en wel voor het huis van Jan Eversen Goedknecht, wonende in Bos en Hoven onder Mijdrecht.

Daar wordt een zekere Marritje Pietersverdriet aangevallen door ene Arien Pieterzn R., eveneens wonende in Mijdrecht.

Hij is daarbij zover gegaan dat hij Marritje "met een bloot mes in de hand de kleren van 't lijf heeft afgesneden". Hierop probeert zij te ontkomen via een plank over de wetering naar het huis van Jan.

Arien gaat haar evenwel achterna en trekt de plank weg en vervolgens maakt hij "een geweldig ge-raas en geweld op het huis van Jan".

Dat is het moment waarop Jan ten tonele verschijnt, roepende: "Indien gij niet wilt vertrekken, zal ik U wat anders leren". Dat helpt, want Arien maakt dat hij wegkomt.

Maar het gebeurde zal nog een zeer vervelend staartje voor hem hebben. Er is immers een "notoir geweld gepleegd aan een opgezetene op publieke weg". En dat kan natuurlijk niet getolereerd worden.

Arien wordt gevangen gezet. Het Gerecht beslist dat hij "andere ten exempel" aan den lijve moet worden gestraft.

Hij zal daartoe gebracht worden naar een plaats "waar men gewoon is criminele justitie te doen".

Daar wordt hij, met een bloot mes boven zijn hoofd, en een strop om de hals, onder de galg "stren-gelijk geseseld, gebrandmerkt en met een mes door deszelfes aangesicht gesneden".

Voorts wordt hij verbannen en moet ook alle kosten betalen.

Of er tussen Jan en Marritje nog iets moois is opgebloeid vermeldt de historie niet.

(Dit verhaal is afkomstig uit een der lessen van onze cursus Paleografie, alwaar de cursisten o.a. te maken krijgen met gerechtelijke vonnissen uit die tijd - Red.)

(Bron: Rijksarchief Utrecht)

Vrij vertaald door: G.P.van Zanten

Nogmaals: ONS ZIEKENHUIS

In onze vorige editie schreef Fred de Wit in zijn artikel "Uit het Dagboek van een dorpsdokter" over 'ons ziekenhuis' in Mijdrecht. Hij merkte daarbij op: "Jammer genoeg zijn er geen foto's van het ziekenhuis bekend, of, indien ze gemaakt zijn, zijn ze in het ongereede geraakt. Hopelijk komt er nog eens een foto uit een of ander familie-archief tevoorschijn".

Welnu, dat is gebeurd. Ons lid mevr. K. Hamme stelde ons een foto van het huis dat als ziekenhuis dienst deed ter beschikking voor plaatsing in de Proostkoerier.

Onze dank, mede namens U, aan mevr. Hamme en hieronder een afbeelding van HET ZIEKENHUIS MIJDRECHT.

Zoals U ziet stelde het aan de buitenkant niet veel voor en volgens het verhaal van Fred de Wit was het inwendige al niet veel beter.

Maar goed we hebben er nu een beeld van en kunnen konstateren dat de huidige ziekenhuizen er wel wat beter uitzien. Het kost dan ook wat meer geld!

"Ziekenhuis" Mijdrecht

Red.

W E L K O M   a a n   N I E U W E   L E D E N

Het is verheugend dat de uitbreiding van het ledental zich blijft voortzetten. Sedert het verschijnen van "De Proostkoerier" van september 1992 konden wij opnieuw een 11-tal nieuwe leden inschrijven. Het aantal leden bedraagt momenteel 261.

C. Bakker - Mijdrecht
R. de Graaf sr - Wilnis
J. Groenendijk - Mijdrecht
mevr. E. Hoekstra-Le Kluse - Witnis
mevr. F. Keesmaat - Mijdrecht
M. Kroon - Vinkeveen
mevr. M. van der Linden-Baljet - Wilnis
H. van Oostrom - Wilnis
A.L.Th. Verhaar - Amstelhoek
H.H. van Vliet - Broeksterwoude
J.C. van Vliet - Blokker

Ook deze nieuwe leden roepen wij toe:

" H A R T E L I J K   W E L K O M "

JAARVERSLAG 1991

(vastgesteld in de ledenvergadering van 20 oktober 1992)

Het bestuur heeft in het verslagjaar enige verandering ondergaan. De penningmeester de heer A. Stam heeft in de bestuursvergadering van 23 januari ontslag genomen. De secretaris mevr. B. van Tol-Burgers werd zijn opvolgster terwijl het secretariaat tijdelijk werd waargenomen door de voorzitter. Deze situatie heeft geduurd tot 15 oktober. In de ledenvergadering werd tot bestuurslid benoemd de heer P.A. van Golen te Vinkeveen die tevens het secretariaat op zich heeft genomen. Eindelijk iemand uit Vinkeveen in het bestuur! Op 31 december 1991 was de bestuurssamenstelling als volgt: P.C. Grundmann, voorzitter; P.A. van Golen, secretaris; mevr. B. van Tol-Burgers, penningmeester; L. Claassen, 2e voorzitter; Th. De Schijver, 2e secretaris en mevr. W.M. Raadsveld-Pronk, bestuurslid.

De financiële positie van de vereniging is mede door een gemeentelijk subsidie en een aantal donaties gezond te noemen maar blijft wel zorgelijk. Het ledental is nog steeds niet op een zodanige hoogte dat alle wensen kunnen worden uitgevoerd.

Er werden in 1991 twee algemene ledenvergaderingen gehouden en wel op 15 mei en 15 oktober terwijl het bestuur in dat jaar zeven keer in vergadering bijeen kwam. Daarnaast vond regelmatig onderling overleg plaats.

De volgende externe activiteiten kwamen tot stand:

- a. Lezing over de Stelling van Amsterdam in Garardus Majella door de heer C.H. Sterkte Vinkeveen;
- b. Lezing over monumenten en monumentenzorg door de burgemeester van Woerden de heer H.A. van Zwieten in gebouw Irene;
- c. Excursie naar het Fort aan de Drecht in Uithoorn;
- d. Lezing met dia's door de heer H.W. van Soest in Willisstee;
- e. Deelneming aan de gemeentelijke Nieuwjaarsbijeenkomst in Wilnis;
- f. Deelneming aan braderieën in Wilnis en Mijdrecht.

De vereniging bleef gedurende het verslagjaar groeien. Het aantal leden bedroeg op 1 januari 142 terwijl op 31 december 218 leden stonden ingeschreven. Een ledenwinst van maar liefst 76 in één jaar.

De samenwerking op regionaal niveau in een in oprichting zijnde overkoepelende stichting begint vorm te krijgen. De statuten voor de Stichting Stichtse Geschiedenis zijn in het verslagjaar vastgesteld en met het aantrekken van een vaste medewerker is een begin gemaakt.

De opzet van "De Proostkoerier" is gewijzigd. Tot en met het derde kwartaal werd gewerkt met een gecopieerde editie. Het vierde nummer is in druk verschenen hetgeen kwalitatief een grote verbetering betekend omdat het illustratieve materiaal veel beter tot zijn recht komt. Gezien het groeiende ledenbestand werd de oplage gebracht op 350 exemplaren.

Boekje over DE HOEF

Nog even ter herinnering. Op 3 november jl. is onder zeer grote belangstelling in De Hoef het boekje: "Een wandeling langs de Kromme Mijdrecht", samengesteld door ons lid de heer H.W.Rademaker, ten doop gehouden.

Het is een goed verzorgd historisch documentje geworden met een omvang van 160 pagina's, waarop 152 afbeeldingen. Zeker de moeite waard om te hebben.

De verkoop is dan ook zeer voorspoedig verlopen en als U nog een exemplaar wilt kopen a raison van f. 29.95, dan moet U er snel bij zijn want anders vist U achter het net.

Voor bestellingen kunt U terecht bij dhr. H.W.Rademaker te Mijdrecht, tel.02979-86025.

"Polderexpress"

Op 30 november werd onze laatste ledenbijeenkomst van 1992 gehouden in het Parochiehuis te Mijdrecht, met een dia-voordracht door de heer W.I.Engel uit Abcoude. Het betrof een met 150 dia's geïllustreerd overzicht van de geschiedenis der vroegere Hollandse Electriche Spoorweg Mij (H.E.S.M.), die van 1912 tot 1950 o.a. in onze regio opereerde.

De lezing trok ca. 100 belangstellenden, hetgeen dus wederom een groot succes mag worden genoemd.

De heer Engel bracht het onderwerp op bijzonder genoegelijke wijze, en liet ons talrijke zeer unieke opnamen zien uit de spoorweggeschiedenis van weleer, die hij voor een deel zelf actief heeft meegemaakt.

O.a. de stations van Mijdrecht, Wilnis, Vinkeveen en De Hoef passeerden de revue en ook het destijds vrij grote emplacement van Uithoorn kreeg ruime aandacht.

Rondom de dia lezing was er een foto-expositie van dhr. Herman van Soest over het regionale spoorweggebeuren, compleet met soorkaartjes en andere paperassen uit die tijd, die veel belangstelling genoot.

De heer A.Bierman toonde ons in modelbouw een aantal treinmodellen die toen in gebruik waren en hij liet zal vermeld gaan van eem hoeveelheid fraaie foto's die de modelbouw mede mogelijk hadden gemaakt. Ook hij had niet te klagen over gebrek aan belangstelling van de kant van het publiek.

Tenslotte toonde de heer Merks jr. een drietal etsen die hij van de stations van Mijdrecht en van Wilnis alsmede van de dorpsstraat van Mijdrecht had gemaakt en waarvan de reproducties te koop waren voor f.150.— per stuk. Drie zeer fraaie kunstwerkjes die in geen enkel interieur zullen misstaan.

Kortom een in alle opzichten zeer drukke en geslaagde avond, waarmede onze activiteitencommissie weer veel eer heeft ingelegd.

Nieuwjaarsbijeenkomst

Onze traditionele nieuwjaarsbijeenkomst wordt ditmaal gehouden op woensdag 13 januari 1993 in de ontmoetingsruimte van Het Prinsenhuis te Mijdrecht en wel des avond van 20.00 tot ca. 22.00 uur.

Behalve de leden zijn ook introducés welkom.

Naast de mogelijkheid om elkaar voor het Nieuwe Jaar het allerbeste toe te wensen, is er ook altijd een activiteit.

Dit keer zal de heer H.W.Rademaker dia's laten zien van een aantal afbeeldingen die hij ook in zijn boekje "Een wandeling langs de Kromme Mijdrecht" heeft gebruikt.

Twee goede redenen dus om de nieuwjaarsbijeenkomst NIET over te slaan.

Van de secretaris

De INGEKOMEN STUKKEN.

Video I.

Op 5 september van dit jaar vond er in een heel bijzonder gedeelte van Vinkeveen een geweldige plezierige ontmoeting plaats. Vanwaar die overtreffende trappen in deze eerste regel?.

Het wordt u uitgelegd.

Die heel bijzondere plaats in Vinkeveen, heet -de Spoorlaan-. Opvallend is dat sommige straatnamen, haast als vanzelf een eigen sfeer maken, en dat op hun bewoners overdragen.

Moet u voor uzelf, in uw eigen omgeving, maar eens het bewijs zoeken. Spoorlaan, Nutslaan, e. d. Daar wonen mensen die wat van elkaar weten en daar jaren later nog (weer) om kunnen lachen.

Op 5 september dus, was er aan de Spoorlaan, achter bij Jan van Egmond, zoals de Spoorlaners zelf zeggen, een geweldige bijeenkomst van ruim driehonderd, geboren engetogen "Spoorlaners".

De Historische Vereniging was er ook, met een aangepaste documentatie set,

In alle toonaarden is de korte termijn historie van een klein stukje Vinkeveen weer opgehaald. Van deze gebeurtenis is vakkundig een video-verslag gemaakt. Alle of tenminste bijna alle deelnemers staan daarop. Zij zullen waarschijnlijk de enigen zijn die elkaar herkennen op deze video.

Voor de buitenstaander, wij dus, is het laatste deel van de video zeer interessant. Op dat deel van de video worden alle foto's getoond, welke op borden waren aangebracht. Foto's van het Spoor, uiteraard, foto's van families, foto's van sociale contacten, lekker samen zwemmen in de Spoorwetering bijvoorbeeld. Foto's van voorspoed en foto's van minder voorspoed, maar ook gezellig.

Ook sterk informatief was de tekening op schaal waarop alle huizen van de Spoorlaan staan, met daarin geschreven de bewoners, vanaf de oprichting in ca. 1920.

De Historische Vereniging heeft er een mooie gift, en een dito video-band met het verhaal van een reünie aan overgehouden. Bedankt J. van Egmond, T. Post, W. Zaal, reünie commissie Spoorlaan.

Video II.

In Vinkeveen is het turfmaken weer helemaal in.

In 1975 is weliswaar de laatste officiële, commerciële turf gebaggerd en gestoken, door J. v. d. Milt. Van dat gebeuren is op een uitgebreide dia-serie een verslag vastgelegd voor het nageslacht. Deze dia-serie is inmiddels ook op een video-band gezet en in het bezit van de Historische Vereniging.

Video III.

Om het echt nog eenmaal te laten gebeuren, te voelen in je handen en in je rug is er in 1992 uit de Vinkeveense Plassen opnieuw turf gebaggerd. Nee, wees gerust, de baggermachine is niet stiekem in de nacht uit het dok gehaald. Op heel nuchtere wijze is met een dragline wat baggerspecie opgevist en een legakker nagemaakt. Het resultaat moet erg mooi zijn. Het video-film materiaal moet nog verwerkt worden tot een verhaal. Te zijner tijd hoop ik meer over dit historische feit te kunnen molden.

Op papier zijn er de afgelopen maanden geen stukken ingekomen, welke de kwaliteitseis van de redactie van "De Proostkoerier" zouden overleven.

Peter van Golen, Vinkeveen.

BESTUUR van Historische Vereniging
DE PROOSDIJLANDEN
opgericht 20 september 1984

Voorzitter:

P.C.Grundmann
Wilnis tel.: 02979-81578

Vice-Voorzitter:

L.Claassen
Mijdrecht tel.: 02979-83512

Penningmeester:

Mevr. B.van Tol-Burgers
Burg. Padmosweg 38
3648 BG Wilnis
Tel.: 02979-84213

Secretaris:

P.A. van Golen
Vinkeveen tel.: 02972-1672

POSTADRES SECRETARIAAT:

POSTBUS 65
3648 ZH WILNIS

Documentatie:

Th.De Schrijver
Tel.: 02979-84241

Archeologie/Opgravingen:

Mevr.W.M.Raadsveld-Pronk
Mijdrecht

Bankrelatie:

RABOBANK Mijdrecht
Rek.nr. 36.96.18.505
Giro bank nr. 283067

Contributie: f. 25,— per jaar